

Slutrapport for kampagnen Velfærdskontrol i fårebesætninger med anvendelse af DyreBaserede VelfærdsIndikatorer (DBVI)

INDLEDNING

Velfærd i fårebesætninger

Med kampagnen har Fødevarestyrelsen ønsket at sætte ekstra fokus på velfærden i fårebesætninger. Der er ikke mange specifikke regler for hold af får, og får betragtes ofte som meget nøjsomme dyr. Disse forhold tilsammen kan resultere i, at dyrevelfærden i fårebesætninger ikke altid er lige god, og at dyrene ikke får tilgodeset deres behov med hensyn til fodring og anden pasning.

Dyrebaserede velfærdsindikatorer (DBVI)

Dyrebaserede indikatorer er parametre, der viser dyrenes reaktioner på de forhold, de holdes under. Er foderet utilstrækkeligt, bliver dyrene for tynde. Har de ikke adgang til tørt leje, bliver de beskidte. Ved at bruge dyrebaserede velfærdsindikatorer i kontrollen kan man se, hvordan dyrene reagerer på deres omgivelser samtidig med, at det undersøges, om de fysiske omgivelser, som dyrene er opstaldet under, overholder lovgivningen. Fødevarestyrelsen har i denne kampagne bl.a. brugt dyrebaserede velfærdsindikatorer til at vurdere dyrevelfærden i besætningerne.

Kampagnens formål

Formålet med kampagnen var at afdække, om fårebesætninger holdes dyrevelfærds-mæssigt forsvarligt, dels i forhold til lovgivningen, og dels i forhold til fire specifikke dyrebaserede velfærdsindikatorer: Huld, halthed, renhed og utøj.

Desuden blev det kontrolleret, om det årlige dyrlægetilsyn i erhvervs-mæssige dyrehold blev gennemført, og om alle fårebesætninger fører besætningsregister.

Formålet med kampagnen var også at se, om der er sammenhæng mellem vurderingen af de dyrebaserede velfærdsindikatorer og overholdelse af lovgivningen.

KONKLUSION

Den samlede regelefterlevelse var lidt dårligere end ved kontrollen af fårebesætninger i årene 2015-2020. En stor del af sanktionerne skyldtes manglende årligt dyrlægetilsyn eller manglende optegnelser (administrative årsager). Der var dog også en del sanktioner med baggrund i forringet dyrevelfærd (utilstrækkelig fodring, manglende behandling af syge og tilskadekomne dyr).

Resultaterne indikerer, at besætninger med mere end 75 dyr har færre overtrædelser end mindre besætninger.

Der var umiddelbart en sammenhæng mellem sanktionering og vurdering af Dyrebaserede VelfærdsIndikatorer (DBVI), idet besætninger med tynde, halte eller beskidte dyr fik flere sanktioner end besætninger med alle dyr indenfor normalområdet. Besætninger med stærkt halte dyr blev typisk sanktioneret for manglende behandling af syge og tilskadekomne dyr. Det drejede sig dog kun om få besætninger.

Flere kontrollører har meldt tilbage, at metoden med anvendelse af DBVI gavner dialogen med besætningsejerne.

Flere ejere gav i forbindelse med huldundersøgelsen udtryk for overraskelse over, at dyrene var i dårligere huld end ejerne troede. Dette understreger behovet for anvendelse af DBVI ved kontrollen, herunder at henlede ejernes opmærksomhed på dyrenes aktuelle foderstand.

RESULTATER

20 besætninger svarende til 13,4 pct. fik en eller flere sanktioner. Otte besætninger fik indskærpelser for administrative mangler som manglende årligt dyrlægetilsyn, manglende register eller mangler vedrørende øremærkning.

Langt de fleste besætninger (136 svarende til 91 pct.) blev holdt som bibeskæftigelse, mens 13 angav at have fårehold som hovedbeskæftigelse. Sanktionsprocenten var nogenlunde ens i de to grupper. De større besætninger med mere end 75 dyr fik dog færre sanktioner end de mindre – se tabel 2.

Vurdering af DBVI – huld, halthed, renhed og utøj.

I syv besætninger blev der givet indskærpelser for utilstrækkelig fodring, og i yderligere tre besætninger blev der fundet for tynde dyr. Der blev givet flest sanktioner – både for dyrevelfærdsforhold og andet - i besætninger, hvor der blev fundet tynde dyr - se tabel 3.

Seks besætninger blev vurderet til at have problemer med halte dyr. Fem af disse fik sanktioner for manglende behandling af syge og tilskadekomne dyr.

I syv besætninger blev dyrene vurderet til at være noget eller meget beskidte. Fire af disse fik sanktioner.

Der blev påvist lus i én besætning. Det anses for positivt, at der ikke i flere af de undersøgte besætninger blev påvist lus i større omfang.

De besætninger, der var udpeget på /baggrund af levering af beskidte dyr eller dyr i dårligt huld til slagting, var på forhånd orienteret om, at de ville få besætningskontrol i forbindelse med kampagnen. Af disse besætninger var der seks, svarende til 8 pct., der fik en eller flere sanktioner. To af disse fik udelukkende administrative indskærpsler, mens der hos fire blev konstateret tynde dyr.

Til sammenligning blev der ved besætningskontrollen i årene 2015-2020 gennemført i alt 510 velfærdsbesøg i fårebesætninger. Sanktionsprocenten varierede i denne periode fra 3 pct. til 11 pct., og typisk var halvdelen af sanktionerne administrative.

METODE

Kontrollen blev gennemført i 149 fårebesætninger i perioden 22. marts 2021 – 30. juni 2021. I alle besætninger blev der lavet en vurdering af de dyrebaserede indikatorer huld, halthed, renhed og utøj.

Kontrollen blev udført som et anmeldt kontrolbesøg for at sikre, at en passende del af dyrene var indsamlet før kontrolbesøget, for at man bl.a. kunne udføre huldvurdering. Denne fremgangsmåde blev også valgt, fordi fåreavl typisk er bibeskæftigelse, og der derfor kan være meget forgæves kørsel, hvis besøgene ikke er anmeldt. Det blev vurderet, at anmeldte kontroller ville medføre samme resultat men være væsentlig mere effektive end uanmeldte.

Knap halvdelen af besætningerne var tilfældigt udpeget, mens resten var besætninger, der i 2019-20 havde leveret dyr til slagting, der var i dårligt huld eller beskidte. Disse besætninger var på forhånd orienteret om, at de ville blive kontrolleret i forbindelse med kampagnen.

En del af besætningerne blev ca. en måned forud for kampagnen orienteret om, at de ville blive kontrolleret. Det drejede sig om de besætninger, der i perioden 2019-20 havde leveret dyr til slagting, der var i dårligt huld eller beskidte. Derfor kan denne gruppe ikke direkte sammenlignes med gruppen af tilfældigt udpegede besætninger. Godt halvdelen af besætningerne (88) var tilfældigt udpeget, mens resten (61) var besætninger, der i 2019-20 havde leveret dyr til slagting, der var i dårligt huld eller beskidte. Langt størstedelen (136 svarende til 91 pct.) af de kontrollerede fårehold bliver holdt som bibeskæftigelse. En del af disse er dog af en sådan størrelse, at der vurderes

at være krav om årligt dyrlægetilsyn, da dyreholdet har erhvervsmæssig karakter. Typisk vil et fårehold med ti moderfår eller derover blive betragtet som erhvervsmæssigt.

Følgende blev kontrolleret:

- Holdes får i overensstemmelse med de lovgivningsmæssige forhold, specielt med fokus på de udvalgte velfærdsindikatorer
- Årligt dyrlægetilsyn i erhvervsmæssige fårebesætninger
- Tilstedeværelse af et besætningsregister
- Vurdering af DyreBaserede VelfærdsIndikatorer (DBVI):
 - Huld
 - Halthed
 - Renhed
 - Utøj
- For hver af de fire indikatorer fik besætningen farven grøn, gul eller rød afhængig af alvoren af fundene og antal dyr, der var omfattet

TABELLER OG FIGURER

Tabel 1: Samlet oversigt over sanktioner

Antal kontrollerede besætninger	Antal besætninger uden sanktioner	Antal besætninger med en eller flere indskærper	Antal besætninger med påbud	Antal besætninger med adm. bødeforlæg	Antal besætninger med politianmeldelse
149	129	19	2	1	0

Tabel 2: Sanktioner i forhold til besætningsstørrelse

Antal dyr i besætningen	Antal besætninger	Antal kontroller med sanktioner	Sanktionsprocent
<25	68	8	11,8 %
25 - 75	52	10	19,2 %
> 75	29	2	6,9 %

Tabel 3: Sanktioner i forhold til huldvurdering

Samlet vurdering huld	Antal besætninger	Antal kontroller med sanktioner	Sanktionsprocent
> 95 % af dyrene normale - Grøn	108	5	4,6 %
< 15 % magre eller < 5 % meget magre - Gul	24	6	25,0 %
> 15 % magre eller > 5 % meget magre - Rød	17	9	52,9 %

Tabel 4: Sanktioner i forhold til halthed

Samlet vurdering halthed	Antal besætninger	Antal kontroller med sanktioner	Sanktionsprocent
> 95 % ingen eller kun let halthed - Grøn	143	15	10,5 %
< 15 % let halte - Gul	3	2	66,7 %
> 15 % eller fund af støtte- eller springhalte dyr - Rød	3	3	100,0 %

Tabel 5. Sanktioner i forhold til renhed

Samlet vurdering af beskidte dyr	Antal besætninger	Antal kontroller med sanktioner	Sanktionsprocent
> 95 % af dyrene rene - Grøn	139	16	11,5 %
< 15 % noget beskidte eller < 5 % meget beskidte med/uden hudskader - Gul	4	4	100,0 %
> 15 % noget beskidte eller > 5 % meget beskidte med/uden hudskader -- Rød	3	0	0,0 %